

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sanctis Fauiniano et Fauina cxxii

[urn:nbn:de:bsz:31-289352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289352)

De sanctis Felice et adaucto

quilibet de illo pollice prem vellet accipere. tres sanguinis guttas stillare i linteo supposito stupuerunt. et singuli singulas se meruisse letati sunt. Theodolina regina longobardorum medoene iuxta mediolanum nobile ecclesiam in honore sancti iohannis baptiste destruxit et dirauit. Procedente tempore ut testatur paulus in hist. longobardorum. constantinus qui et constans imperator volens italiam a longobardis eripere a quodam sancto viro qui spiritum prophetie habuit de exitu belli quiescit. Qui nocte orationi vacans mane respondit. Iohanni ecclesiarum regina destruxit. et ipse pro longobardis continue intercedit. et ideo superari non possunt. Veniet tamen tempus quo locus ille despiciet. et tunc superabunt. Quod tempore karoli fuit impletum. Vir quidam magne virtutis ut ait gregorius in dialogo nomine sanctulus cum quendam diaconum a longobardis captum in sua custodia tali conditione recepisset. ut si fugeretur ipse pro eo capitalem suam subiret. coegit predictus sanctulus ipsum diaconum ut fugeretur et se liberaret. Quapropter predictus sanctulus ad decollandum adductus. et ad hoc fortissimus spiculator. eligens de quo dubium non erat quin uno ictu caput eius abscideret. Extensusque collo cum carnifex forti annisu brachium cum ense in altum leuasset. ille protinus ait. Sancte iohannes suscipe illum. Statimque brachium percussoris irrituit. et erecto in celo gladio inflexibile remansit. Prestroque iuramento quod decetero nullum christianum feriret. vir dei pro eo orauit. et brachium statim deposuit.

De sanctis felice presbitero et adaucto A

Felix presbiter et frater suus similiter nomine felix et presbiter dyocleciano et maximiano oblati sunt. Quorum senior cum ad templum serapis ut ibidem sacrificaret adductus esset insufflatus in facie statue. et primus cecidit. Ductus similiter ad statuam mercurij piter insufflatus. et primus statua cecidit. Ductus tertio ad simulacrum dyane similiter fecit. Tortus igitur in euleo. Ductus est quarto ad arborem sacrilegam ut ibidem immolaret. Qui fixis genibus orauit et in arbore sufflans eam a radice subuertit. et simulacrum cum ara et templo arbore corruente corruit. Quod cum prefectus audisset. cum ibidem decollari precepit. et corpus eius lupis et canibus dereliquit. Tunc quidam in medium repente presiliens christianum se libere confessus est. Ambo igitur se in uicem osculantes ibidem in simul decollati sunt. Christiani uero eius nomen ignorantes eum adauctum uocauerunt. eo quod sancti felici auctus sit ad coronam martirij. Quos cum christianum in fouea quam arbor effecerat sepellissent. pagani eos effodere uolentes protinus a dyabolo sunt arrepti. Passi sunt circa annos domini. cclxxxvij.

De sanctis sauiniano et sauina A

Sauinianus et sauina fuerunt filij sauini uiri nobilissimi sed pagani. Qui de prima uxore sauinianum genuit. de secunda sauina filiam generauit. et ex nomine suo ambos uocauit. Leges autem sauinianus uersum illas asperges me domine etc. quod hoc esset querebat sed intelligere non ualebat.

De sanctis Sauiniano et sauina

Unde intrans in cubiculum in cinere et cilicio prostratus iacebat dicens se malle mori quam non intelligere sensum verbi. Cui apparuit angelus dixit. Non te usque ad mortem affligere. quoniam inuenisti gratiam apud deum et cum baptisatus fueris niue candidior eris et tunc intelliges quod nunc queris. Recedente angelo letus efficit. et ydola de cetero venerari contemnens a patre plurimum obiurgat. Cui ergo pater sepius sibi diceret. melius est ut quod deos non adoras tu solus moriaris quam nos omnes in morte tua insimul inuoluamur. latenter aufugit. et ad urbem tracasinam deuenit. Cuius super fluuium secane venisset. et ut ibi ex eo baptisaretur deum exorasset. ibidem baptisatus est. Dicitque ei dominus. Nunc inuenisti quod tantum querendo laborasti. Statimque in terra baculum fixit. Et facta oratione baculus ille coram multis arboribus frondes et flores produxit. ita quod. m. c. viij. viri domini crediderunt. Imperator autem aurelianus hoc audiens milites ad eum capiendum plures direxit. Qui eum orantem inuenientes ad ipsum accedere timuerunt. Imperator autem plures prioribus misit. Qui venientes cum eo orantem pater orauerunt. Surgentesque dixerunt. Imperator desiderat te videre. Qui cum venisset et nollet sacrificare manus eius et pedes fecit ligari et vectibus ferreis cedi. Cui sauinianus dixit. Adauge tormentasi potes. Tunc iussit eum in media ciuitate ligari super scamnum. et suppositis lignis oleo et igne incedo cremari. Rex autem intruens vidit eum in media flamma stantem preciter et orantem. Stupefactus in facie sua cecidit et surgens ei dixit. fera mala non tibi sufficiunt anime quas decepisti nisi et nos per magicam artem decipere moliaris. Cui sauinianus. Adhuc multe anime et tu ipse per me sunt domini crediture. Cui autem imperator ex hoc nomen domini blasphemasset in crastinum iussit eum ad stipitem ligari. et sagittari. Sagitte autem a dextris et sinistris in aere suspendebant. nec aliqua eum lesit. Altera die imperator ad eum veniens dixit ei. Et ubi est deus tuus. Veniat nunc et de sagittis istis te liberet. Statimque vna de illis sagittis exiliens regem in oculo percussit. et penitus excecavit. Cui frater iussit eum in carcere recipi. et in crastino de collari. Sauinianus autem orans ut ad locum ubi baptisatus fuerat transferret. confractis carbentibus et a peritis hostibus per medios milites transiens illuc venit. Quod audiens imperator iussit eum illuc insequi et capite truncari. Videns autem sauinianus milites insequentes super aquam velut petram ambulauit. quousque ad locum sui baptismi peruenit. Cum igitur milites persuadissent. et eum percutere formidarent. ait illis. Securi me percutite et de sanguine meo ad impe-

ratozem uestrum deferte. ut lumen accipiat et dei virtute agnoscat. Percussus igitur caput suum leuauit. et passibus. xlix. illud portauit. At imperator cum de eius sanguine oculus terigisset. continuo sanatus est dicens. Vere bonus et magnus est deus christianorum. Quod audientes quidam qui annis. xl. lumen amiserat ad locum portari se fecit. et facta oratione. primum lumen accepit. Passus est autem circa annos domini. cclxx. ix. kl. fe. Et hoc ideo inserit ut historie sororis sue cuius festum hic precipue recolitur hec quoque historia coniungatur. **C**ui igitur soror eius sauina fratrem suum quotidie flecteret. et pro eo ydolis supplicaret. tandem sibi dormienti apparuit angelus dicens. Sauina non li fere sed quecumque habes derelinque. et inuenies fratrem tuum in honore maximo constitutum. Que cuiusgilana colactaree sue dixit. Amica mea aliquid ne sensisti? Et illa. Etiam domina. Nam video hominem tecum loquentem sed nescio quidem quid dicentem. Non me inquit accusabis? Et illa. Absit domina. Que cumque vis facias. tantum non te occidas. Sicque in crastino ambe recesserunt. Cui ergo pater diu fecisset eam inquiri. et non inuenisset. elauatis ad celum manibus ait. Si tu es deus potes in celo. ydola mea comminuc quoniam natos meos saluare non potuerunt. Tunc dominus intonans omnia comminuit et confregit. Quod multi videntes crediderunt. **V**erum beata sauina romana veniens ab eusebio papa baptisatur. et duos oculos duosque contractos sanans. v. annis ibi permansit. Cui dormienti apparuit angelus dixit. Sauina quid est quod facis ut tuas diuitias deserens nunc in delictis hic epuleris. Surge et vade in cretas ciuitatem ut fratrem tuum ibidem inuenias. Dixit ergo famule sue. Non oportet nos hic amplius habitare. Et illa. Domina quomodo vis ire ecce omnes valde te diligunt et tu pegeri mori cupis. Et illa. Deus nobis puenit. Et accipiens panem ordeaceum in vrbem rauens nam deuenit. Veniensque ad domum cuiusdam diuitis cuius filia quasi mortua plangebatur. se ibidem a famula hospitio recipi postulabat. Que ait. Domina mea quomodo hic hospitari vales cum filia domine mee moriat et omnes se grauius affligant? Non propter me inquit morietur. Intrans igitur domum manu puelle apprehendit et sanam ipsam erexit. Et cum vellent eam retinere nullatenus acquieuit. Cuius ergo iuxta cretas ad militare venisset dixit famule sue ut parum repausarent. Et ecce vir quidam nobilis nomine licerius de ciuitate veniens dixit eis. Unde estis? Cui sauina. Hincsum de ista ciuitate. Et ille. Cur mentiris. cum loquela tua indicat te esse peregrinam? Et illa. Domine vere peregrina sum et fratrem meum sauina

De sancto

Lupo

num diu perditū quero. Qui ait. Vir ille quē que-
ris ante paululū pro xpo decollatus est et in tali lo-
co sepultus. Tunc se psteruens in orōne ait. Dñe
qui me semp in castitate seruasti. non pmittas me
amplius duris itinerib⁹ fatigari aut corpus meuz
vltcrius de loco isto moueri. Cōmendo tibi famu-
laz meā que ppter me tāta sustinuit. fratresq; meū
quē hic videre non potui. fac vt in regno tuo vide-
re merear. finita orōne migravit ad dñm. Quod
videns eius famula cepit flere. qz ad sepelienduz
necessaria non habebat. Predictus aut vir pconē
p ciuitatē misit vt homines ad speliendū mulierē
peregrinā venierēt. Qui veniētes honorifice eā se-
pelierunt. Hac quoq; die fit festū sancte sabine q
fuit vxor valerim militis q cū nollet sacrificare sub
adriano imparoꝛe decollata est.

De sancto lupo cx xiii A

Lupus apud aurelianū ex genere regali or-
tus. dum cunctis virtutibus eniteret seno-
nensis archieps est electus. Qui cum omia
fere paupibus erogaret et quadā die plurimos ad
cōiuiua inuitasset. cū vinū ad medium non habe-
ret sic respondit ministro. Credo q deus qui vola-
tilia pascit nostrā pficiat caritatē. Et statim nūcius
affuit qui centū vini modios adesse pforibus nū-
ciauit. Cum omnes de curia sibi vebementer de-
traherēt q virginē dei famulā et filiā pdecesso-
ris sui nimis immoderate amaret. coram detrahē-
tibus ipam virginē apprehendens osculatus est
eas dicēs. Nichil nocēt homini verba aliena quē

ppria nō maculat cōscientia. Quia em ipaz deum
amare ardentē cognouerat. cam mēte purissima
diligebat. Cū rex francoꝝ lorarius burgundiā in-
trans senescallum suū contra senones direxisset et
ciuitatē obsideret. sanctus lupo ecclesiā sancti ste-
phani ingressus campanā pulsare cepit. Quā bo-
stes audiētes tantus eos terror inuasit vt nisi fuge-
rēt mortem se euadere nō putarent. Tandē obtē-
to regno burgundie cū rex aliū senescallū senonē
misisset. et beatus lupo ei cū muneribus nō occur-
risset. indignat⁹ nimis adeo eū apud regē infama-
uit. vt rex beati lupū in exiliū destinaret. Qui ibi
in doctrina et miraculis valde emicuit. Interea se-
nonici quendā ep̄m qui locū sancti lupi inuaserat
occidētes vt sc̄tus lupo de exilio rediret a regē im-
petrauerunt. Quem rex videns exilio tabefactum
ira diuinitus est mutatus vt corā illo pstratus ve-
mas peteret. multisq; auctū muncib⁹ sue restituit
ciuitati. Qui dū p parisijs remearet ei m̄stra incar-
ceratoꝝ turba aptis hostijs solutisq; viculis obuia-
uit. Quadā die dñica dum missaz celebraret lapsa
est celitus gēma in eius sancto calice. quē rex iter
suas reliquias collocauit. Rex clotaricus audiens
q campana sancti stephani in sono miram habe-
ret dulcedinē. misit vt parisijs deferret. vt ab ip̄o
sepius audiret. Sed cum sancto lupo displicisset
mox vt de v:be senonica delata est. soni sui dulcedē
nē perdidit. Qd rex audiēs statim restitui eā iussit
statimq; sono reddito isonuit septimo ab v:be mi-
liario. Itaq; sanctus lupo obuiā p̄xit. et qd do-
lēs pdiderat cū honore recepit. Nocte quadaz cuz
oraret instinctu dyaboli vebemēter sitiens iussit si-
bi aquā frigidā deportari. Dolos aut intelligēs in-
mici puluinar suū sup vas posuit. et ibi dyabolū in-
tus inclusit. qui tota nocte vociferando vlulare ce-
pit. facto aut mane. qui clā temptare venerat in
die cōfusus abscessit. Quadā aut vice dū more soli-
to ciuitatis ecclesias circumisset. rediēs domū au-
dit clericos suos rixantes. eo q mulieribus for-
mari vellēt. Qui ecclesiā intrās p eis orauit et mox
ab eis omīs stimulus temptatiōis abscessit. veniē-
tesq; ante illum veniam postulauerunt. Tandem
multis clarus virtutibus in pace quicuit. Claruit
circa annos dñi. dc. x. tempore era clij.

De sancto mamertino cx xiiii A

Mamertinus prius paganus cū ydola quadā
vice coleret vnū oculum pdidit. et vni⁹ ma-
nus ariditatē incurrit. Qui dū se deos offen-
disse putaret. et ad tēplū ad adorandū ydola per-
geret. obuiabat ei vir quidā religiosus noīc faui-